

PETR MOTÝL

AHOJ, MARKU, TO JSOU LEDY V POHYBU

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky

Copyright © Petr Motýl, 2024

Cover © Pavel Šmíd, 2024

ISBN 978-80-7511-784-7

ISBN 978-80-7511-785-4 (epub)

ISBN 978-80-7511-786-1 (pdf)

I. HOSTÉ
(barva: šedá a ponurá)

Havířov, město na okraji známého světa. Město v širokém úvalu zakousnutém do hraničních hor, cíp roviny, která se směrem na západ rozprostírá do Berlína a na východě se táhne až na Ural.

A v tom úvalu, v tom cípu roviny: neznámý svět. Nový svět? Panel a panel a panel a beton a beton.

V Havířově se Marek Michej narodil.

O něco dřív se tam narodil i Markův starší bratr Tomáš.

A ještě o nějakou tu chvíli dřív se do havířovského paneláku přistěhovali rodiče bratrů Michejových.

Havířov byl postavený na šedivém drnu. Šed' donekonečna se opakující: havířovský tón. Tráva byla v Havířově šedivá, listí stromů bylo v Havířově šedivé, obloha byla v Havířově šedivá, vzduch byl v Havířově šedivý a hutný a mastný a mlžný. Smog, spad popílku. Když přšelo, linul se z nebe roztok kyseliny sírové.

Ten šedivý tón, to byl folklórní nápěv Ostravska. A Havířov chrchlal z plic hornickou duši.

„Ale je tam i hospůdka snů,“ říká Marek Michej, to už mu je třia-
dvacet.

„Ta hospůdka u Lučiny? Jak se tam sjížděli feťáci, jak svahy nebeských pastvin sjížděli by?“

„Je to hospůdka snů. Na louce. Je tam krásně.“

„Ideál...“

„Je to ideál.“ Tečka.

Touha po ideálu byla pro Marka Micheje zásadní. Základní. Hrozně důležitá.

U dítěte přivezeného automobilem v osobním vlastnictví z havířovské porodnice do paneláku v Havířově se ta touha neprojevovala. Marek Michej byl novorozenec, který z obvyklého chování novorozenců nijak nevybočoval.

Ani ve školce Marek Michej nevyčníval ze školkového davu halasícího na šedivé trávě a na šedivém betonu před panelovou mateřinkou.

V čase školní docházky se bratři Tomáš a Marek Michejové, nejdřív ten starší, pak ten mladší, pěkně popořadě, projevíli jako premianti. A premianty zůstali po celou základku. Betonová šedivá kostka školy neobsahovala premiantů moc.

„Doma jsem si udělal úkoly, ale jinak jsem se vůbec neučil. A pořád jsem měl samé jedničky. To šlo nějak samo.“

Průměrní už tedy bratři Michejové nebyli. Leda při nějaké té školní rvačce, to zase ano: průměr. Školních rvaček obsahovala havířovská šedivá betonová kostka: moc a moc.

Tomáš Michej měl hnědé oči, Marek Michej modrounké, průhledné.

Osm let Marek Michej ve škole exceloval samými jedničkami. Většinou jeho spolužáků byly ty jedničky ukradené. Měli ty jedničky v řiti, ti spolužáci. Už od první třídy se chystali, že budou pracovat jako horníci a vydělají si spoustu peněz. Strašnou spoustu peněz. Na to, jak budou vychrchlávat z plic hornickou duši, se nechystali vůbec, ani trochu na to nemysleli. A holky? Ty, co uměly už v první třídě do pěti napočítat, počítaly s tím, že z Havířova jednou vypadnou. Docela často se přepočítaly, on zvyk je železná košile, ze které je těžké se vyvléknout.

Starší Tomáš a mladší Marek byli dětmi pana inženýra. Totiž souduha. Soudruh inženýr pracoval na šachtě. Ne dole v dole, v kanceli na povrchu. Paní Michejová, za svobodna Grinerová, pracovala na šachtě v účtárně.

Školka.

Škola.

Kotrmelec podle osnov.

A už je tu škola střední, kdepak výstřední.

„Na gymplu nic zajímavého nebylo.“

„Ne, Marku?“

„Učitelé byli úplně nezajímaví. A všichni ve třídě byli taky úplně nezajímaví.“

Havířovské gymnázium: šedivá betonová kostka.

Marek Michej už neměl samé jedničky. Ani jeho starší bratr Tomáš neprošel havířovským maturitním ústavem jako premiant. Když starší Tomáš začínal třetí ročník gymnázia, Marek nastupoval do prvního ročníku. Takový byl mezi dvěma bratry věkový odstup.

„Všechno na gymplu bylo hrozně nezajímavé. Nechápal jsem, že bráchu to tam baví.“

Ale že by měl Marek Michej na gymnáziu problémy s prospěchem, kdepak, to vůbec ne. Víc jedniček než dvojek, trojka sem tam, čtyřka na vysvědčení za čtyři roky docházky: ani kulová.

„Všichni tam byli úplně nezajímaví.“

Starší Tomáš Michej chodil hrát volejbal a líbilo se mu v tanečních. Marka to nechávalo lhostejným. Přitom těch barev šatů v tanečních ve vsudypřítomné havířovské: šedi, našedlosti, šedavosti, průmyslové mlze. A krasavice, ty vyrostou všude.

Marek Michej po čtyři roky obědval ve školní jídelně gymnázia.

„Ty obědy neměly vůbec žádnou chuť.“

Stravoval se Marek. A stravoval. Strávil ty čtyři roky.

Panel, beton, šedivé nebe. Chuchvalce smogu. Mastný, páchnoucí déšť v šatech a ve vlasech.

Pohled do nitra sebe samého, kde je všechno. Jenom se pozor-ně a dostatečně soustředěně podívat. Je tam všechno, co někdo jiný, knihomol: zaujatě hledá v knihovně. Co někdo jiný, neklidný: hledá na cestách. Ale pozor, cestovateli, pozor, je socialismus! Totální to-talita! Vyjet si do Paříže nebo do Jeruzaléma, to znamená emigrovat. Odjet a už nikdy se nevrátit. Nikdy.

On čas od času někdo i v Havířově ten úmysl pojal. Ne úmysl: sed-nout si do knihovny. Ale: zdrhnout za dráty. Na hranicích směrem do kapitalismu byly všude ostnaté dráty. Vojáci se samopaly. Psi.

Čas od času. Ale v betonové kostce havířovského gymnázia: nic. Vůbec nic.

Všechno jelo po zavedených tratích, které měly koleje ze železných košilí zvyku. Ty košile rozklepávali na kolejnice na huti v Ostravě-Kunčicích, kam se z Havířova jezdilo do práce. Víc Havířováků pra-covalo na šachtách, tam se vydělalo víc.

Ale uvnitř člověka je všechno, jak už věděli v dávnověku. Jak to věděl Buddha i Kristus. Uvnitř člověka je rozum a srdce a duše. Spo-jité vesmíry, kterými je možné se vydat nekonečně daleko. A Marek Michej dokázal být v tomto směru dostatečně pozorný a soustředěný.

Čas se i v tom šedivém bezčasí posunoval den po dni, rok po roku.

Starší z bratrů Michejových Tomáš úspěšně složil zkoušky na pražskou ČVUT, na strojní fakultu. Rodiče Michejovi nadskočili radostí. Dva roky poté i mladší z bratrů Michejových Marek postoupil z havířovského gymnázia na strojárnu na pražské ČVUT. Rodiče Michejovi nadskakovali radostí.

Po maturě už Markovi bylo osmnáct a táta mu dohodil letní brigá-du na šachtě. Pan inženýr Michej tam seděl v kanclu ekonomického oddělení, Marek Michej ráno zametl dvůr před kanceláři velkodolu

a pobral výplatu, jako kdyby osm hodin fáral pod zemí. A že havíři brali fest peněz.

Za zametání dvora... Takové čachry byly panu inženýru Michejovi úplně cizí. Ale když to viděl dnes a denně, tak pro jednu: dárek synovi k maturitě a za úspěšné složení přijímacích zkoušek na strojárnu.

Pak Praha:

„Konečně jsem se mohl s někým bavit.“

Šlo to rychle. Alkohol a kapela.

V Havířově Marek nepil a k havířům, kteří pili hodně v hodně velkých hospodách rozmístěných po havířovské panelové výstavbě, žádnou důvěru nepojal. V Praze to najednou bylo něco docela jiného. Taky to souviselo s věkovou hranicí, s dovršením osmnácti let: vysokoškolský student se nalíval legálně.

„Já jsem vlastně chtěl studovat filozofii, ale myslel jsem, že nemám šanci. A naši ze mě chtěli mít inženýra. Tu školu jsem neměl problém zvládat. Ale že by mě to zajímalo... Sem tam něco.“

Studentů, kteří by rádi studovali něco úplně jiného, ale zvážili, jaké studium jim reálný socialismus umožňuje reálně, bylo na inženýrské škole v Dejvicích u Kulaťáku dost. Kulaťák se tehdy jmenoval náměstí Říjnové revoluce. Ale říkalo se mu Kulaťák. Na Kulaťáku byl i Generální štáb Československé lidové armády. Nikdo ze studentů ČVUT do ČSLA nechtěl jít na dva roky a nastoupit tam jako obyčejný voják. Promovaný vysokoškolák šel na vojnu jenom na rok a měl vojenskou hodnost, kterou okrašlovalo slovo absolvent. Stručně *špagát*. Na stěnách generálního štábu visely na špagátech trhací kalendáře. A některé rovnou na skobách. Z těch kalendářů se dalo snadno vyčíst, že se píše rok osmdesátý třetí. V tom roce, v půlce září, zahájil Marek Michej svůj první strojařský semestr.

Pozor!

Je tu: kytara otřískaná trampingem.

Markův táta měl bratra neinženýra a ten žil v Litovli a pracoval v továrně, která vyráběla stroje na výrobu papíru. Bratr pana inženýra Micheje hodně chlastal a byl starý mládenec. Ještě měl Markův táta sestru, a ta se seznámila s vojákem, který sloužil na tankové základně u Litovle, a když mu vojna skončila, odstěhovala se s ním do Liberce. Neboli měli Marek a Tomáš Michejovi tetu a strejdu z otcovy strany a pocházeli otcovským rodem z metropole Malé Hané.

Máma Michejová měla kořeny v Ostravě-Radvanicích: metropoli malého severomoravského okultismu. Vystudovala v Ostravě střední ekonomku, táta Michej vysokou ekonomku: dali to dohromady.

Příbuzní z matčiny strany moc nebyli. Rodiče paní Michejové se vyskytovali již delší dobu zesnulí.

Živý strejda z Litovle věnoval Markovi kytaru:

„Po kamarádovi. Byl to trempíř, Marku. Tu kytaru měl rád, dostali ho doktoři. Kdyby nešel do nemocnice, mohl tady ještě být.“

Do Litovle jezdili Michejovi za babičkou Marka a Tomáše. Litovelský děda zemřel dříve, než se mu havířovští vnoučci narodili.

Marek Michej k ořískané kytaře z Litovle našel dobrý vztah a naučil se hrát jako samouk v panelu.

„Ve čtvrtáku na gymplu jsem věděl, že v Havířově jsou nějakí pankáči. Jeden z nich chodil na gympl, jmenoval se Vlasta Dlabaja. S tím jsem se seznámil, měli jsme gramofon. Vlasta Dlabaja k nám někdy zašel, pod paží měl elpíčko, přehráli jsme to a já jsem čuměl. Joy Division, King Crimson. Ty desky se vozily z Polska a stály strašně peněz.“

To byla hudební škola Marka Micheje.

„Já jsem hned věděl, že tak jako oni já už jsem kdysi na kytaru hrál, dřív, než jsem se narodil. Když jsem to poprvé slyšel, tak jsem věděl, že to znám. Oni to mají ze stejného místa jako já. Ale oni neví, kde to místo je, to já tam slyším. Ale já už se k tomu místu blížil.“

„Tak to nebylo na gymplu všechno úplně špatné?“

„Bylo to hrozně nezajímavé.“

Po čtyřech nezajímavých a ponurých letech na gymnáziu Marek Michej odmaturoval.

Od Vlasty Dlabaji získal Marek na gymplu ponětí o avantgardní rockové hudbě. Avantgarda ho silně zaujala, na rozdíl od punku, který Vlasta Dlabaja miloval víc než vlastní křehkou existenci.

A taky blues Marka zaujalo.

Až v Praze, kde začal studovat na inženýra, se o muzice mohl Marek Michej začít bavit s víc lidma než s jedním pankáčem. V Praze se Markovi líbilo. Praha byla magická a barevná. I když byla šedivá, jenomže ve srovnání s Havířovem nebyla.

Marek se po Praze začal rozhlížet. Okusil pražské pivo a rázem mu zachutnalo. To byl jinačí nápoj než pivo Radegast. A jinačí hospody než ty plné havířů po šichtě.

Získat si důvěru zajímavě vypadajících osob v pražských hospodách nebylo ani jednoduché, ani snadné, to Marek Michej rychle pochopil. Bylo to jako být přijat do zednářské lóže. Dřív, než se rozhoupal stát se adeptem, seznámil se Marek Michej se spolužáky ze školy – a ti mu už zůstali.

„Ve škole byli lidi nezajímaví jako v Havířově na gymplu. Ale ne všichni.“

Studenti, kteří šli studovat kvůli rodičům a věděli, že na ČVUT je příjmu, a to i z průmyslovky. Jiní studenti, kteří se už od prvního ročníku viděli jako inženýři v kanclu. Anebo studenti, které technické obory vážně bavily, ale jinak se o nic nezajímali.

A všude svazáci, protože všichni měli být svazáci a výt na komunistický měsíc.

Studenti v prváku, kteří byli jiní, rozpoznávali své spřízněné duše. Ne podle oblečení. Bylo to něco uvnitř studenta, zvláštního, vybočujícího z řady. Směřujícího do jiných světů.

Potkávali se na ponurých chodbách, v menze nad levnými zatuchle zavánějícími obědy.

„Tenkrát jsem velkou část života trávil v hospodách, kde jsme s přáteli donekonečna mluvili o hudbě a literatuře. Pro režim jsme byli špinavý hmyz. Byl to zvláštní svět, kde se zprávy šířily jen ústně a šepem, a tak se leccos překroutilo nebo obrátilo naruby, leckdy se přes noc stala z domněnky zaručená zpráva a naopak; ale přesto byl náš svět mnohem skutečnější než ten mdlý sen, kterému se tehdy říkalo realita.“

Tak nějak to bylo... Částečně... Půjčil jsem si na to (já: autor) citát z knížky Michala Ajvaze Prázdné ulice. V textu o Marku Michejovi budu s citáty šetřit, ale než se do toho špórování dám: jak se po čuchu poznávali...

Z pohybů jejich rukou, které pluly na lehkých, neviditelných prouděch, pro něž byla ostatní těla moc těžká.

Zdeněk. Jako kdyby si jeho tělo oblékal někdo jiný. Astrální. To vnitřní tělo z vnějšího jen tak vyčouhne, vykoukne. Kdo neví, jak se má dívat, ten to mediumní vyplutí nevidí.

Jěňa. Toho nebylo třeba vyčenichat a vypátrat: narostl do skoro dvoumetrové výše. V osmdesátém třetím takových dlouhánů nedrhlo čupřinou o stropy ponurých čevéutáckých chodeb moc.

Pedro. Na první pohled nenápadný. Ale něco v něm je. Taková tichá záře, ale důsledná.

Frenky. Měl vlnité dlouhé vlasy, což samo o sobě byla na ČVUT událost. A když se botkou opřel o rantl za lavičkami na Kulatáku a zapálil si cigáro: byl jako perla na pódiu v divadle Globe.

Říkalo se bigbít, tak jako se říkalo špagát.

Všude ve středu Prahy bylo ve výši prvního patra lešení, protože z domů se odlupovala omítka a architektonické články a štukové antické masky. Všechno to padalo dolů, ale tam bylo lešení, takže to nespadlo na chodce a nepochroumalo je to ani nezabilo. Říkalo se tomu, že je to *kafkofské*. Stavební inženýři to lešení udržovali v systému a strojní inženýři drželi vládu nad stroji, které vyráběly prkna a závlačky a lešenářské trubky.

Praha byla magická.

Našli se po čuchu, po vyzarování, které z nich šlo.

„V pivu je obrovský klid. Všechno se urovná a vidíš to jasně. A klidně,“ hlásal Marek Michej a k pivu se vřele přivinul: jako květina žízňící po světle k jitřnímu slunci.

Hospody otevíraly v deset, některé už v osm ráno. Komunisti byli u moci a strašili. Docházka na vysoké škole byla povinná a hlídaná. První ročník bylo síto, přes které studenty ČVUT přesypali.

Potkávali se na ponurých chodbách, v menze nad levnými, zatuchle zavánějícími obědy.

Začali se potkávat po hospodách, začali si spolu povídat, sedali u jednoho stolu.

Zdeněk, Pedro a Marek Michej ze strojárny, Jéňa ze stavárny a Frenky z elektra.

První semestr.

Hovory o rockové hudbě, která byla zakazovaná. Hovory o knížkách.

Z Havířova věděl Marek Michej, poučen punkovým gymnazistou Vlastou Dlabajou, který si vykračoval v kanadách a cvočcích přes kdejaké obzory, leccos o rockové avantgardě. King Crimson, Residents.

Dávali hlavy dohromady, půjčovali si kazety s nahrávkami.

A Marek Michej uviděl, že bude kapela. Uviděl ten sen a pomalounku ten sen v kapelu proměňoval.

Nejdřív ze všeho vzal Marek své úspory, které nebývale narostly pomaturitní brigádou: zametáním před ředitelstvím velkodolu. A koupil si na inzerát basovou kytaru.

Marek to měl promyšlené: nemohli hrát všichni v kapele na sólovku.

Zdeněk, Jéňa a Pedro: kytaristi. Marek je duchovně angažoval.

Pedro chodil v šestnácti půl roku do lidušky. Takže trochu tušil. A doma brnkal na šest strun v duu s dědovým klimpem, ve vilce v Černošicích. Pedrův děda byl nadšený interní pianista, který po celý

svůj dlouhý vilový život nesáhl na klávesy před jiným publikem než rodinným.

Jěňa drhnul doprovodnou kytaru v ostravské gymplácké kapele, která nikdy před publikem nevystoupila.

Zdeněk na kytaru pro lidi hrál. U ohně ohýnku v Nové Pace orámován mystickým pozadím blouznivých hor.

Frenky byl lidově umělecky vzdělán na příčnou flétnu a dul na ságo. I nějaké ty pražské muzikanty Frenky znal. Mezi kumpány: profík, co má poněti.

„Bubeníka nemáme...“

„Oni bubeníci nejsou žádní atomoví inženýři,“ znalecky podotknul Frenky.

„Bubeníka musíme sehnat, kumpáni...“

Kumpáni?

Ano, tak si začali říkat.

Kumpán Delón se k nim přidal maličko později. Na žádný hudební nástroj nehrál a na první pohled vyhlížel: jako herec Alain Delon, v osmdesátém třetím absolutistický idol českých dívek a žen.

Dva Delóni: černé vlasy, nebesky modré oči, hovoří plyně s cigaretou v koutku úst.

Delón z Ústí nad Labem bylo mezi kumpány dobře: „Já na průmce kamarády neměl, tam byla strašná nuda.“

Marek, Zdeněk a Delón bydleli na kolejích na Pankráci, vedle podolského hřbitova.

Marek Michej si na těch kolejích připadal jako doma. Vypadaly úplně stejně jako předpanelová historická etapa Havířova: bytovky.

Pětipatrové mohutně vyhlížející dlouhé domy s malými okny. V Havířově se říkalo, že malá okna jim udělali, protože v Rusku je zima.

Koleje na Pankráci jako by těm oknům z okna vypadly. U vchodů slavnostně vyzděné arkády jak na vojenskou přehlídku. Kolem plot, na blocích vrátnice.

Delón se na kolejích na Pankráci cítil ještě víc doma než Marek. V jedné zrovna takové bytovce v Ústí nad Labem vyrostl. Stejně jako Markovi, který uvykl nehledanému halasu havířovských havířů, byl na kravál zvyklý i Delón: v ústecké bytovce bydleli samí hluční uhlokopi. Delónův táta kopal uhlí v Chabařovicích, Delónova máma dělala v chemičce a Delónova mladší sestra jako francouzský herec nevypadala.

Koleje na Pankráci věru neprahly po oxfordském studijním poklidu: byly průzvučné.

Zdeňkovi se na kolejích na Pankráci vůbec, ale ani trochu nelíbilo. Zdeňkovi rodiče měli v Nové Pace maličký domek: ale domek to byl. Vešli se tam se Zdeňkovým mladším bratrem a dvěma ještě mladšími sestrami. Zdeňkův táta pracoval s motorovou pilou v blouznivých leších nad Pakou, rázná máma setrvala v domácnosti.

Pedro byl jedináček z černošické stráně.

Frenky pocházel z Vršovic.

Ostravák Jěna studoval stavárnu, a tak příslušel na strahovské koleje.

Po hospodách se kumpáni scházeli různě, sedět na svých místech pořád v jedné putyce je nelákalo. Oblíbili si hospody na Malé Straně, ale tam se všichni kumpáni ke stolu pospolu nevešli: pořád plno a pro štamgasty.

Ale třeba ve třech kumpánech, tam na stojáka a zase tam...

Čoud z podzimních malostranských komínů, jiný čoud než ostravský: pro Marka a Jěnu.

Pro Delóna uvyklého inhalovat výpary ústeckých chemiček zavání to malostransky: rajsky.

Rozprostírali si Malou Stranu pod pivo jako barevný létající koberec.

V celé partě absolvovali slalom Nerudovkou. V osmdesátých letech ten slalom sjížděli studenti ze všech pražských vysokých škol. Začínalo se obvykle u Černého vola.

Všichni kumpáni najednou měli šanci, hle: sednout si U regenta v Karmelitské. Tam se to střídalo, míhalo, zas až tolik štamgastské nebývalo.

Semestr protekl mezi prsty jako půllitr piva kumpánským hrdlem.

Zkouškové mělo kumpány prověřit. Zkouškové po prvním semestru bylo na ČVUT tvrdé, po druhém semestru ještě tvrdší. Bylo to jako mlýnek na rybíz. Po straně odpadávalo nepotřebné, do mísy vytékala krásně rudá voňavá šťáva. Celá škola byla rudou barvou prolezlá, všude svazáci a komouši.

Kumpáni prvním semestrem prošli. Delón a Marek Michej snadno, Zdeněk a Pedro měli co dělat, aby prolezli. Jěna se na stavárně pěkně zapotil, Frenky se ani nezadýchal.

„Sehnal jsem bubeníka,“ dal během zkouškového echo Pedro, kterého po Praze v lednu vidět nebylo, seděl ve vilce v Černošicích a šrotil se.

Nenápadný Pedro: kytaru v Černošicích neutajíš.

„Já tě slyším, jak hraješ, Pedro,“ praví soused, docent na matfyzu.

Oni v Černošicích říkali Pedrovi Pedro. To si piš.

„My máme ve škole kluka, vážně dobrej. Géníus. A hraje na ty bubny. Ten bude ještě pět let cvičit ve sklepě, než si bude myslet, že umí bubnovat. A ty máš nějakou kapelu, Pedro?“

„Dáte mu náš telefon, pane Vostřák?“

„Ten ti nezavolá, já ho znám. Hele, Pedro, ale já vím, kdy na matfyzu mlátí do těch bubnů, já tam mám hned kancl.“

„Tak buďte tak hodnej, pane Vostřák.“

Ono mít telefon, to bylo tehdy privilegium. Ale v Černošicích se telefonní drát vinul do každé vilky, pěkně od Berounky nahoru do strání.

Zkouškové období. Marek Michej ho tráví na kolejích, přespolní kumpáni u svých rodičů. Malostranské pivo chutná jak nektar: Delónovi, Zdeňkovi i Jěnovi. Ale že by se v Praze cítili doma, to ne. Jenom Marek se v městě nad Vltavou zhlédl a našel.

Zdeněk se drtí a drtí, aby měl klid, v domě u strejdy v Pace, oni u Zdeňkových bydlí tři jeho mladší sourozenci: brácha a dvě sestry. Zdeňkův strejda přebývá sám samotinký na packém vidrholci a Zdeněk se u strejdy bifuje, bifuje a bifuje. Má nezdolnou vůli, a když už mu hlava praská: vezme kytaru.

Marek Michej zatím vyráží na pivo s Frenkym.

„Já bych se bál vyměnit žárovku, tam může být zbytkový proud,“ tvrdí Frenky, student elektrotechnické fakulty. „Lidi strašně riskují, když si sami mění žárovky.“

„Ty jsi vůbec nepochopil princip,“ říká Marek. S Frenkym si rozumí. Padli si do člověčích not.

„Já se podívám na skripta, proletím to a zkoušku udělám. Ale vůbec tomu nerozumím, to přiznávám,“ rozumuje Frenky. „Já jsem to vždycky věděl, že elektro udělám, vůbec jsem na školu jít nechtěl. Na žádnou. Ani kvůli vojně bych nemusel, máma je doktorka. Já vůbec nevím, proč na té škole jsem.“

Kumpáni.

Na Malou Stranu, tam chodili na pivo nejvíc.

Bystronohý študák přežije za Kulatákem most přes železniční trať, prosvítí omšelou slávou Hradu a už bloudí pod zchátralými nerudovskými střechami.

„Paráda.“

Jedno pivo na stojáka U vola, jedno U Glaubiců a sednout si až na druhé straně Malé Strany. Na vápenici nebo U smíchovských kasáren: tam se vejde kumpánů celý stůl.

Marek s Frenkym najdou dva volné fleky U vola, když se poštěstí. Nebo uchvátí dvě židle na Baráčnické rychtě.

Všechno jednou skončí. I zkouškové.

V únoru se koná první zkouška kapely. V suterénu kolejí na Pankráci. Místnost domluvil Pítrs, Jěňův kamarád z gymplu.

Pítrs studoval první ročník strojárný, ale mezi kumpány v prvním semestru nepatřil. Tak nějak od vidění se vida: vídávali, ale Pítrs pokukující lišácky za brýlemi žádné kumpánské poznávací znamení nevykazoval.

Pohyby rukou, které pluly na lehkých, neviditelných proudech, pro něž byla ostatní těla moc těžká.

V kapele, která vznikala, měl ale hrát Jěňa a Pítrs chtěl být u toho.

„Ten zlatomládezník?“

„To je dobrý kluk,“ tvrdil Jěňa a přesvědčoval kumpány svým širokým úsměvem. Zuby v jěňovském úsměvu: nepravidelné.

Přesvědčoval: přesvědčil.

Pítrs byl organizačně velmi schopný, to ale Jěňa taky.

Pítrs obvykle hleděl na to, aby neorganizoval zadarmo.

Jěňu zajímala spíš věc sama a s uspokojením pozoroval, když něco fungovalo.

Místnost na zkoušení se hodila.

„Zadarmo,“ zdůrazňoval Pítrs, ale nikdo ho neposlouchal.

Suterén, ponurá haluzna. Ale na pankráckých kolejích bydlí Marek Michej a Zdeněk. A kumpán Delón, který se v kapele hrát nechystá, ale kumpán to je.

První zkoušky kapely se kromě hrajících členů zúčastní Pítrs, který se snaží skromně sedět na židli u zdi a pít si tam své lahvové. Očka za brejličkama Pítrsovi rejdí. Pozoruje. Rád by s těma klukama táhnul partu, ale vidí, že jsou jinačí.

Delón tam není: „Já přijdu až na koncert.“

Zato tam je bubeník. Kumpánům neznámý mladý muž, kterého přivedl Pedro.

„Já jsem Lád'a Jírovský,“ představí se seriózní podivín, který si škopky dovezl vlastním automobilem typu embéčko.

Lád'a Jírovský → Jíra → Híra → Híro. Během pár týdnů to šipky takhle přesměrovaly. Na první zkoušce seděl za bicími ještě Lád'a Jírovský, na nose měl brýle a vypadal jako potrhlý génius. Což on byl. Brýle, nepřítomný výraz, sako, sto let staré polobotky.

Pro kapelu byl Híro poklad. Na bicí hrál dobře a byl to inteligentní bubeník: rovná se vzácnější než Modrý Mauritius.

Híro hrál přesně, a když se do škopků opřel, mělo to drajv, jako když bubnujou bicaři, co se vyučili na kameníka nebo bourače masa na jatkách.

A jak Híro zapadl mezi kumpány?

„Já kamarády nikdy neměl. Teď je mám.“

Sdružení osamělých srdcí? Částečně. Jelikož Frenky a Jéňa a Pítrsi si na gymplu na nedostatek přátel stěžovat nemohli ani náhodou.

Híro hrál dobře. Hodně dobře. Kapelu držel. On Marek Michej využíval svérázné rytmy a basa mu lítala jako Halleyova kometa sluneční soustavou. Kytary si dělaly svoje: Mars, Jupiter, Saturn. Frenky si dul taky svoje, tančil po těle matičky Země. Uchovat song pohromadě, to bylo na Hírovi. A ten se nesplet. Byl jako na stupni přesně vybuchující hélum. Každý v kapele se toho tepu mohl chytit.

V civilu působil Híro na matfyzu, druhým rokem jako asák. Bylo mu čtyřicet. V kapele stařesina. Ale nikdo z kumpánů, kterým bylo kolem devatenácti, to Hírovi nepředhazoval.

První zkouška kapely dopadla výborně.

Začali se scházet v suterénu. Nejméně jednou do týdne.

Čas gramodesek. Praskání vinyly. Jehla na přenosce.

Šli na koncert Visáčů na Žofíně. 21. února 1984.

Visací zámek, kapela studentů ze stavební fakulty ČVUT. Přišlo strašně moc lidí. Možná pět set. Možná tisíc. Všude po Žofíně se rojili policajti, ale nezasáhli: bylo to kupodivu, v osmdesátém čtvrtém komouši všechny koncerty zakazovali.

„Naši kluci!“

„Inženýři!“

Marek Michej: „Nemá to duši.“

Na co by taky inženýr měl duši...

Inženýr je praktická věc. Ani ne tak člověk. Praktická věc.

Visáči ještě inženýři nebyli.

Kumpáni sotva začali na inženýry studovat.

Marek Michej byl dobrý kapelník a basák jako fík. Fíky nebyly k dostání. Ani pomeranče nebyly k dostání. Socialismus: Zboží se prodávalo pod pultem, v regálech ležely tvrdé rohlíky, konzervy s vepřovým a polomáčené sušenky. Jinak nic.

Šest strun, které znamenají svět. Čtyři struny na base.

Praha byla magická. V činžácích podpíraných lešením se topilo uhlím v kamnech. Praha byla barevná, i když vlastně nebyla.

„Vždycky jsem chtěl, aby moje kapela neměla vůbec název. Jak je na plakátě napsáno, kdo na koncertě hraje, tak na konci je *a hosté*. A to bysme byli my. Ale v kapele to neprošlo.“

Marek psal všechny songy, co kapela hrála. Hudbu i texty.

„A nikde by se neměly uvádět jména, kdo v kapele hraje. To by mělo být úplně anonymní. Ale zase, abysme hráli v maskách, to by bylo hrozně divadelní. To by nemělo vůbec žádný smysl. Úplně nejlepší by bylo, kdybysme hráli za oponou a byl by slyšet jenom zvuk.“

Ve studentském klubu na kolejích ale oponu neměli.

Pítrs domluvil, že kapela, která nemá jméno, bude účinkovat na kolejním mecheche s folkovou kapelou mediků Bonsai a folkovou kapelou damáků Condurango.

Kolejní mecheche se v klubu konalo dvakrát do roka. Na Mezinárodní den žen a před Vánocemi.

„Naši, inženýrskou kapelu. To rozhodně!“ pravil rozhodně šéf klubu na kolejích, který též zastával funkci místopředsedy fakultní organizace Socialistického svazu mládeže.

„Svazák.“

„Svazáček.“

„Čurák.“

A už je to tady... Poprvé před lidma...

„Tak voni na nás přišli folkaři.“

„Kotlíkářskej potlach.“

Kapela, která nemá jméno, je na řadě hned na začátku emdézátického mecheche. Popruhy na krky a Híro t'ukne raz a dva a je to fakt zvláštní: vyplouvá se na rockerskou řeku, které strunami propadává hladina.

Jiný rytmus hraje basa, v jiném rytmu se Marek Michej kývá dopředu a dozadu, naléhavě popěvuje ulítlé texty. Není to nešikovností, je to naprostý záměr. Je to psycho.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Ahoj, Marku, to jsou ledy v pohybu.***
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.